

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра історії Східної Європи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
проф. Ю. В. Холін

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Історія СРСР та СНД (1 частина)

_____ (назва навчальної дисципліни)

6.020302 історія
спеціальність (напрямок) _____

історичний
факультет _____

2016/2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету
(інституту, центру)

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Волосник Ю. П., д. і. н, проф.

Програму схвалено на засіданні кафедри
Історії Східної Європи

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року №__

проф. Духопельников В. М.
В. о. завідувача кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
історичного

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року №__

доц. Тумаков О. І.
Голова методичної комісії _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Історія СРСР» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

6.020302 історія
спеціальності (напряму) _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Історія СРСР” є на основі аналізу документального, фактичного матеріалу показати процес становлення радянської держави та її модернізації. Навчити студентів користуватися історичними джерелами з історії радянської держави.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Історія СРСР” є вивчення політичних соціальних економічних процесів, які відбувалися на теренах радянської країни в 1917 – 1939 рр. Ознайомлення студентів зі здобутками історичної науки у вивченні історії радянської держави. Звернення їх уваги на особливості розвитку історіографії, як вітчизняної, так і зарубіжної, комплексу радянських та закордонних джерел з історії радянського тоталітаризму.

1.3. Кількість кредитів

4 кредити

1.4. Загальна кількість годин

144 години

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	

5-й	-й
Лекції	
30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
90 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

що історія радянської держави є невід'ємною складовою всесвітньої історії.

вміти :

критично аналізувати історичні джерела, знати прийоми наукової критики, опанувати документальним матеріалом, логічно мислити, робити переконливі висновки і узагальнення, користуватися відповідним науковим термінологічним апаратом, вести дискусію, використовувати міждисциплінарні зв'язки в процесі аналізу різних етапів розвитку тоталітарного радянського суспільства.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

5 СЕМЕСТР

РОЗДІЛ I

АЛЬТЕРНАТИВИ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ РОСІЇ

ТЕМА 1. Революції 1917 р.

Росія напередодні революції. Революція як ідеологема. Лютнева революція. Причини революції. Зречення Миколи II і падіння монархії. Створення Тимчасового уряду. Виникнення Рад. Двовладдя. Перші заходи нової влади. Політична боротьба в Росії після лютневої революції. Кризи влади (квітнева, червнева, липнева). Липневі події в Петрограді. Корніловський заколот. Передпарламент. Демократична нарада. Загальнонаціональна криза в країні в 1917 р. Альтернативи суспільного розвитку в 1917 р. Підготовка жовтневого перевороту більшовиками. Жовтневий переворот та причини його успіху. Прихід більшовиків до влади. II з'їзд Рад. Історичні оцінки жовтня 1917 р. Політика більшовиків під час становлення радянської влади. Перші декрети. Вибори Установчих зборів та їх розпуск. III з'їзд Рад. Вихід радянської Росії з війни. Брестський мир та його наслідки

ТЕМА 2. Громадянська війна в Росії

Визначення громадянської війни. Причини, початок і періодизація громадянської війни в Росії. Політичні партії Росії в громадянській війні. Формування білих та червоних збройних сил. Червоний та білий терор. Рух «зелених» у громадянській війні. Селянський повстанський рух. Бойові дії у громадянській війні. Комбіди. Теорія і практика політики «воєнного комунізму». Етапи складання політики «воєнного комунізму». Вплив воєнного комунізму на подальший перебіг історії радянського суспільства. Підсумки і наслідки громадянської війни в Росії.

РОЗДІЛ II

РАДЯНСЬКА ДЕРЖАВА В 1920-ТІ – КІНЕЦЬ 1930-Х РР.

ТЕМА 3. СРСР у роки непу: економіка, політика, культура

Соціально-економічна та політична криза на початку 1920-х років. Збройні виступи проти політики «воєнного комунізму» більшовиків. Перехід до нової економічної політики. Соціальний простір в роки непу. Формування інфраструктури ринку в країні. Утворення СРСР. I Конституція СРСР: декларативність і реальність. Внутрішньопартійна боротьба за владу. «Вождізм». Поразка «лівої», «об'єднаної» та «правої» опозиції. Встановлення режиму абсолютної влади І. В. Сталіна. Формування тоталітарної моделі

радянського суспільства. Зовнішня політика радянської держави у 1920-ті роки. Кризи непу. Досягнення непу. Протиріччя непу. Згорання непу. Історичний досвід непу. Культурна революція в країні у 1920-ті роки: здобуття і втрати.

ТЕМА 4. Форсована модернізації радянського суспільства у 1930-ті рр.

Курс більшовицької правлячої партії на індустріалізацію країни. Джерела фінансування індустріалізації. Методи індустріального розвитку. Політика «великого стрибка» (форсованої індустріалізації) та її наслідки. Курс більшовицької правлячої партії на насильницьку колективізацію сільського господарства. Методи здійснення колективізації, її підсумки. Голодомор 1932 – 1933 рр., його масштаби та наслідки. Підсумки індустріальної модернізації СРСР. Політичне життя в країні у 1930-ті роки. Масові репресії першої половини 1930-х років. Великий терор 1937 – 1938 рр. Вплив державного терору на радянське суспільство. Зовнішня політика радянської держави. Культура країни у 1930-ті роки: здобутки та втрати.

3. Структура навчальної дисципліни (5 семестр)

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
лекції		семін.	лаб.	інд.	СР	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1						
Тема 1. Революції 1917 р.		12	16			6
Тема 2. Громадянська війна в Росії		6				12
Розділ 2						
Тема 3. СРСР у роки непу: економіка, політика, культура.		6				
Тема 4. Форсована модернізація радянського суспільства у 1930-ті роки.		6				
Всього годин	144	30	24			90

5. Теми семінарських занять (5 семестр)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Альтернативи історичного розвитку країни у лютому-жовтні 1917 р. Прихід більшовиків до влади. - Росія напередодні лютневої буржуазно-демократичної революції. Причини революційного вибуху. - Соціальні верстви та їх партії в Росії після лютневої революції. Боротьба політичних партій Росії за вибір шляху. - Утворення Тимчасового уряду. Його внутрішня та зовнішня політика. - Ради в революційних подіях 1917 р. - Липнева політична криза та кінець двовладдя. Створення II-го коаліційного уряду. - Державна нарада в Москві та мобілізація контрреволюційних сил. Крах Корніловщини. - Боротьба за створення однорідного соціалістичного уряду. Демократична нарада – остання можливість компромісу. II. Прихід більшовиків до влади 1. Загальнонаціональна криза в країні восени 1917 р. Виникнення альтернативи: перемога диктатури пролетаріату або встановлення військової диктатури. 2. Соціально-економічні, політичні передумови соціалістичної революції в Росії: реальні чи віртуальні. 3. Наростання кризи влади та прийняття плану збройного повстання. Ставлення до нього різних політичних сил. 4. Жовтневе збройне повстання в Петрограді. II Всеросійський з'їзд Рад та утворення Тимчасового радянського уряду. 5. Декрет про мир та його історичне значення. Декрет про землю і селянство. 6. Встановлення влади Рад на місцях. III. Соціально-економічна політика революційного більшовизму (жовтень 1917 - червень 1918 рр.). 1. Післяжовтнева криза в більшовицькій партії. Коаліція більшовиків з лівими есерами. 2. Розгін Установчих зборів. Крах спроб створення однорідного соціалістичного уряду. Встановлення більшовицької монополії на владу. 3. Ідея світової революції та політика мирного співіснування.	24

	Брестський мир. 4. Исторична розвилка весни 1918 р. Форсування соціалістичних перетворень усередині країни. 5. Посилення заходів насильства і терору. Продовольча диктатура та стан села. 6. Комітети бідноти та їх роль в розв'язанні класової боротьби на селі.	

Джерела:

1. Антонов-Овсеенко В.А. В революции. - М.: Политиздат, 1983.
2. Архив Русской революции. В 2-х т. - М.: Терра; Политиздат, 1991. - Т.1, 2.
3. Бьюкенен Джордж. Воспоминания дипломата. - М., 1991.
4. Всероссийское Учредительное собрание. Перепечатка стенографического отчета. - Одесса, 1918.
5. Государственное совещание. Стенографический отчет. - М.-Л., 1930.
6. Деникин А.Н. Очерки русской смуты. - 1923. - Т.1,2.
7. Декреты Советской власти. - М.: Госполитиздат, 1957. - Т.1.
8. Керенский А.Ф. Гатчина. - М.: Панорама, 1990.
9. Ленин В.И. О Великой Октябрьской социалистической революции. - М.: Политиздат, 1982.
10. Милюков П.Н. Воспоминания. - М.: Политиздат, 1991.
11. Октябрьская революция: Мемуары / Сост. С.А. Алексеев. Репринт. воспр. изд. 1926. - М.: Орбита, 1991. Революция и гражданская война в воспоминаниях белогвардейцев.
12. Октябрьское вооруженное восстание в Петрограде: Документы и материалы. - М.: Изд-во АН СССР, 1957.
13. Палеолог Морис. Царская Россия накануне революции. М.: Политиздат. 1991.
14. Петроградский Военно-революционный комитет. Документы и материалы. В 3-х т. - М.: Наука, 1966-1967.
15. Протоколы Центрального Комитета РСДРП(б). Август 1917 - февраль 1918. - М., 1958.
16. Революционное движение в августе 1917 г. Разгром Корниловского мятежа. Документы и материалы. - М., 1959.
17. Революционное движение в России после свержения самодержавия: Документы и литература. - М.: Изд-во АН СССР, 1957.
18. Революционное движение в России в сентябре 1917 г. Общенациональный кризис: Документы и материалы. - М., 1961.
19. Родзянко М.В. Крушение империи. - Л., 1929.
20. Россия, 1917 год. Выбор исторического пути: («Круглый стол» историков Октября, 22-23 окт. 1988). - М.: Наука, 1989.
21. Суханов Н. Записки о революции. - М.: Республика, 1991-1992. - Т.1-3.
22. Соломон Г. Среди красных вождей. - М., 2002.
23. Садуль Жак. Записки о большевистской революции. - М., 1990.
24. Троцкий Л.Д. К истории русской революции. - М.: Политиздат, 1990.

25. Троцкий Л.Д. Моя жизнь. Опыт автобиографии. - М.: Панорама, 1991.
26. Шляпников А.Г. Семнадцатый год: Воспоминания. - М.: Политиздат, 1991-1992. - Т.1-2.
27. Шульгин В.В. Годы. Дни. 1920.: Воспоминания, - М.: Новости, 1990.

Література:

1. Алексеева Г. Д Критика эсеровской концепции Октябрьской революции. М.: Наука, 1989.
2. Бовыкин Б.И. Россия накануне великих свершений. - М.: Наука, 1988.
3. Баранков А., Вдовин А. История России 1917 – 2004. – М., 2007.
4. Боффа Дж. История Советского Союза. Т.1. От революции до второй мировой войны. Ленин и Сталин. 1917-1941 гг. - М.
5. Булдаков В.П. У истоков советской истории. Путь к Октябрю // ВИ. - 1989. - № 10. - С.63-82.
6. Бутенко А. Был ли у России реальный путь к социализму? // Наука и жизнь. - 1989. - № 11,12.
7. Верт Н. История советского государства. – М., 2000.
8. Великая Октябрьская социалистическая революция (Энциклопедия) / - 3-е изд. Доп. - М.: Советская энциклопедия.
9. Волобуев П.В. Выбор путей общественного развития: Теория, история, современность. - М.: Политиздат, 1987.
10. Волобуев П.В. 1917 г.: была ли альтернатива // Родина. - 1989. - № 10. - С.14-17.
11. Год русской революции: Сб. статей. - М., 1918.
12. Городецкий Е.Н. Рождение Советского государства. 1917-1918. - М., 1987.
13. Городецкий Е.Н., Покровский А.С. Проблемы Великого Октября // Историки спорят. 13 бесед. - М.: Политиздат, 1988.
14. Горький А.М. Несвоевременные размышления. Заметки о революции и культуре. - М.: Книга, 1990.
15. Думова Н.Г. Кадетская контрреволюция и ее разгром. (Окт. 1917-1920). - М.: Наука, 1982.
16. Журавлев В.В., Симонов Н.С. Причины и последствия разгона Учредительного собрания // ВИ. - 1992. - №1. - С.3-19.
17. Знаменский О.Н. Интеллигенция накануне Великого Октября (февр.-окт. 1917). - Л.: Наука, 1988.
18. Из глубины: Сб. статей о русской революции. - М.: Новости, 1991.
19. Иоффе Г.З. Великий Октябрь и эпилог царизма. - М.: Наук, 1987.
20. Иоффе Г.З. Семнадцатый год: Ленин, Керенский, Корнилов. – М., 1995.
21. Карр Э. История Советской России. Кн.1: Т.1-2.
22. Большевицкая революция. 1917-19123. - М.: Прогресс, 1990.
23. Максаков В.Н., Нелидов. Хроника революции. Вып.1. (1917). - М.-Пг., 1923.
24. Медведев Р.А. Трудная весна 1918 г. - Воронеж, 1990.
25. Мелгунов С. П. Красный террор в России, 1918 – 1923. – М., 1990.
26. Минц И.И. История Великого Октября: В 3-х т. - М.: Наука, 1977-1978.

27. Октябрь 1917: величайшее событие века или социальная катастрофа? - М.: Политиздат, 1991.
28. Октябрьская революция: Вопросы и ответы. - М.: Политиздат, 1987.
29. Пейн Р. Ленин (ЖЗЛ). – М., 2003.
30. Пайнс Р. Русская революция. В 3 кн. – М., 2005 – 2006.
31. Рабинович А. Большевики приходят к власти: революция 1917 года в Петрограде. - М.: Прогресс, 1989.
32. Российская конституанта // Родина. - 1989. - №3.
33. Слассер Р. Сталин в 1917 г. Человек, оставшийся вне революции. - М.: Прогресс, 1989.
34. Спирин Л.Н. Россия 1917 г. (Из истории борьбы политических партий). - М.: Мысль, 1987.
35. Старцев В.И. Победа Октябрьского вооруженного восстания в Петрограде и Москве // ВИ. - 1989. - 12. - С.30-53.
36. Трукан Г.А. Революция, которая потрясла мир // История СССР. - 1990. - №1.
37. Хальвег В. Возвращение Ленина в Россию в 1917 году. - М., 1990.
38. Улам А. Большевики. – М., 2004.
39. Хоскинг Д. История Советского союза. – М., 2001

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
Розділ І. ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ		
1.	Доведіть або аргументовано спростуйте тезу: «Політичний заповіт Леніна – перегляд його точки зору на соціалізм».	
2.	Погляд на неп представників «лівої опозиції» (Преображенського, Зинов'єва, Камен'єва, Троцького).	
3.	Боротьба прихильників ринкових та адміністративно-командних методів у керівництві більшовицької партії в 20-ті роки.	
4.	Концесійна політика радянської держави та її наслідки.	
5.	Основні напрямки політики державного капіталізму.	
6.	«Наказ РНК про проведення в життя начал нової економічної політики» – програма реалізації непу в промисловості	
7.	Зробіть порівняльний аналіз поглядів Л. Троцького, Є. Преображенського, М. Бухаріна та Й. Сталіна на шляхи та методи здійснення політики індустріалізації країни.	
8.	Проаналізувати зміст основних партійних та урядових документів початкового етапу непу: декретів «Про заміну продрозкладки продподатком», «Про кустарну та ремісничу промисловість», «Про обмін». В чому полягає відмінність проведення політичного курсу радянської держави в цей період від наступного часу (кінець літа – осінь 1921 р.)	
9.	Проведіть аналіз з курсу ВКП(б) щодо підприємництва до і після 1925 р. Процес залучення приватного капіталу в народне	

	господарство країни в урядових документах.	
Розділ II. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ НЕПУ.		
1	Проаналізуйте зміст основних урядових документів про проведення фінансової реформи 1922–1924 рр.	
2	Політика регулювання цін другої половини 20-х рр. в постановах і резолюціях державної партії та РНК.	
3	2а криза непу. Перехід до надзвичайних заходів та сталінська політика розпалювання класової ворожнечі.	
4	Нова (непманська) буржуазія – нова генерація підприємців.	
5	Образ непмана: міф і реальність.	
6	Тіньовий кредитний ринок в роки НЕПу.	
7	Утворення та діяльність товариств взаємного кредиту.	
8	Державна кредитна політика приватного підприємництва.	
9	Становлення приватної торгівлі та етапи її розвитку.	
10	Розвиток кооперативної торгівлі в роки НЕПу.	
11	Діяльність непманів на валютному ринку та її державне регулювання.	
12	Форми та методи регулюючого впливу держави на розвиток різних галузей народного господарства.	
13	Радянська зовнішня політика у 1920-ті рр.: подвійні стандарти.	
Разом		90

Студент, працюючи самостійно, може отримати додатково 5 балів (2 розділи 30 балів).

Для самостійної роботи студенти повинні скласти реферат:

Теми рефератів:

1. Революція як ідеологема.
2. Повалення самодержавства та зречення Миколи II.
3. Політичні партії в Росії в 1917 р.
4. Діяльність Рад робітничих і солдатських депутатів.
5. Діяльність Тимчасового уряду у 1917 р.
6. Здійснення більшовиками Жовтневого перевороту у 1917 р.
7. Громадянська війна в Росії, її періодизація та наслідки.
8. Формування і діяльність РНК у жовтні – грудні 1917 р.
9. Формування і діяльність коаліційного радянського уряду.
10. Вибори та робота Установчих зборів.
11. Політичні партії Росії у громадянській війні.
12. Політичні та соціально-економічні кризи в країні.
13. Перехід до нової економічної політики.
14. Заходи непу в галузі сільського господарства.
15. Заходи непу в галузі промисловості.

16. Заходи непу в галузі торгівлі.
17. Грошова реформа 1922–1924 рр.
18. Кризи непу, згортання нової економічної політики та його наслідки.
19. Більшовики і національне питання.
20. Утворення СРСР.
21. Перехід до форсованої індустріалізації.
22. Стаханівський рух: експлуатація трудового ентузіазму.
23. Зовнішня політика СРСР у 1920-ті рр.
24. Підприємництво у роки непу.
25. Примусова суцільна колективізація сільського господарства: методи, наслідки, ціна.
26. Повстанський рух в 1920-ті роки.
27. Метаморфози зовнішньої політики СРСР у 1930-ті рр.
28. Культурне життя в країні у 1920-ті рр.: здобутки і втрати.
29. Культурне життя в країні у 1930-ті рр.
30. Голодомор 1921–1923 рр. та його наслідки.
31. Голодомор 1931–1933 рр.: причини, масштаби, наслідки.
32. Політичні репресії 1920–1930-х рр.
33. Складання режиму особистої влади Сталіна.

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Курсова робота з курсу згідно тематики кафедри.

8. Методи навчання

Лекція, семінари, застосування інформаційних технологій.

9. Методи контролю

Контрольні роботи, співбесіда, залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий семестровий контроль (залік)	Сума
Контрольна	Контрольна	Семінари		

робота 1	робота 2			
15	15	30	40	100

Примітка: Студент має можливість отримати бонуси до 10 балів за семестр при виконанні самостійної роботи (зокрема, у вигляді рефератів).

Шкала оцінювання

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

– "відмінно" – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– "добре" – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– "задовільно" – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

– "незадовільно" – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
80 – 89	добре	
70 – 79		
60 – 69	задовільно	
50 – 59		
1 – 49	незадовільно	не зараховано

11. Методичне забезпечення

Історична література, карти, слайди, мультимедійне забезпечення.

Рекомендовані джерела

1. Коммунистическая оппозиция в СССР: В 4 т. – М., 1989–1991.
2. Ленин В. И. Полн. собр. соч.: В 55 т. – Т. 43–45, 54. – М., 1964.
3. Бухарин Н. И. Путь к социализму. – Новосибирск, 1990.
4. Бухарин Н. Проблемы теории и практики социализма. – М., 1989.
5. Сталин И. В. Сочинения: В 13 т. – Т. 9–12. – М., 1949.
6. Бажанов Б. Записки секретаря Сталина. – М., 2001.
7. Материалы по истории СССР. – Т. 7. – М., 1969.
8. Решения партии и правительства по хозяйственным вопросам. – Т. 1. – М., 1967.
9. Директивы партии и правительства по хозяйственным вопросам. – Т. 1. – М., 1957.
10. КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК. – Изд. 9-е доп. и испр. – М., 1979–1984.
11. Одиннадцатый съезд РКП (б): Стеногр. отчет (март 1922 г.) – М., 1961.
12. Двенадцатый съезд РКП (б): Стеногр. отчет (май 1923 г.) – М., 1924.
13. Четырнадцатый съезд РКП (б): Стеногр. отчет (декабрь 1925 г.) – М., 1963.

Рекомендована література

1. 1917 год в судьбах России и мира. Февральская революция – от основных источников к новому осмыслению. – М., 1998
2. Аврех А. М. Масоны и революция. – М., 1990.
3. Байбаков С.А. История образования СССР: итоги и перспективы изучения. – М., 1997.
4. Бережная С., Бондаренко И. И. Кучемко Н. М. Тоталитаризм? Исторический опыт Европы XX века. – Братство, 2013.
5. Бордюков Г. А., Ушаков А. И., Чураков В. Ю. Белое дело: идеология, основы, режимы власти // Историографические очерки. М., 1998.
6. Булдаков В. П. Красная смута: Природа и последствия революционного насилия. – М., 1997.
7. Бутенко А. Был ли у России путь к социализму?. // Наука и жизнь. – 1989, № 11, 12.
8. Бухарин Н. И. Путь к социализму. – М., 1990.
9. Бухарин Н. И. Экономика переходного периода. – М., 1990.
10. Волосник Ю. П. Підприємці і приватне підприємництво в радянській державі в добу непу. – Х., 2014.
11. Виноградов С. В. Нэп: опыт создания многоукладной экономики. – М., 1994.

12. Вишнеvский А. Серп и рубль. Консервативная модернизация в СССР. – М., 1998.
13. Волобуев В. П. Выбор путей общественного развития: теория, история, современность. – М., 1987.
14. Восьмой съезд РКП(б). Стенографический отчет. – М., 1961.
15. Гимпельсон Н. В. «Военный коммунизм»: политика, практика, идеология. – М., 1973.
16. Гражданская война в России: перекресток мнений. – М., 1994.
17. Девятый съезд РКП(б). Стенографический отчет. – М., 1961.
18. Десятый съезд РКП(б). Стенографический отчет. – М., 1961.
19. Драма российской истории: большевики и революция / О. В. Волобуев и др. – М., 2002.
20. Зевелев А. И. Истоки сталинизма. – М., 1990.
21. Злоказов Г. И. Меншеvистско-эсеровский ВЦИК Советов в 1917 г. – М., 1997.
22. Ивницкий Н. А. Коллективизация и раскулачивание (начало 30-х годов). – М., 1994.
23. Индустриализация Советского Союза: Новые документы. Новые факты. Новые подходы / Сост. С. С. Хромов. – М., 1997. – Ч. 1.
24. Иоффе Г. З. Революция и судьба Романовых. – М., 1992.
25. Иоффе Г. З. Семнадцатый год: Ленин, Керенский, Корнилов. – М., 1995.
- 26. История России. XX век / А. Н. Боханов, М. М. Горинов, В. П. Дмитренко и др. – М., 1999.**
27. История СССР с древнейших времен до наших дней. В 12-ти. Т. Т. 9-12. – М., 1973.
28. Калініченко В. В. Селянське господарство України в період непу: Історико-економічне дослідження. – Х, 1997.
29. Карр Э. История Советской России. Кн. 1: Т. 1–2. Большеvистская революция, 1917–1923. – М., 1990.
30. Коэн С. Бухарин. Политическая биография. – М., 1988.
31. Ленін В. І. Повне зібрання творів. В 55-ти томах. Тт. 31, 33, 34, 43–45, 54.
32. Масси Р. Романовы. Последняя глава. – М., 1999.
33. Медведев Р. А. Русская революция: Победа и поражение большевиков. – М., 1997.
34. Минц И. И. История Великого Октября. В 3-х томах. – М. 1967–1970.
35. Новиков М. Н. исторический опыт НЭПа: игры и реальность. – М., 1997.
36. НЭП: приобретения и потери. – М., 1994.
37. Одиннадцатый съезд РКП(б). Стенографический отчет. – М., 1961.
38. Октябрь 1917: величайшее событие века или социальная катастрофа. – М., 1991.
39. Осокина Е. А. За фасадом «сталинского изобилия». Распределение и рынок в снабжении населения в годы индустриализации. 1927–1941. – М., 1998.
40. Осокина Е. Золото для индустриализации. – М., 2009.

41. Павлюченко С. А. Военный коммунизм в России: власть и массы. – М., 1997.
42. Пайпс Р. Русская революция. Кн. 1 – 3. – М., 2005 – 2006.
43. Планенбург Г. Революция и культура: культурные ориентиры в период между Октябрьской революцией и эпохой сталинизма. – СПб, 2000.
44. Протасов Л. Г. Всероссийское Учредительное собрание. История рождения и гибели. – М., 1997.

Допоміжна література

1. Авторханов А. Технология власти. – М., 1991.
2. Валентинов Н. Наследники Ленина. – М., 1992.
3. Волкогонов Д. Ленин. – М., 1994.
4. Волкогонов Д. Троцкий. – М., 1994.
5. Решения партии и правительства по хозяйственным вопросам. Т. 1. – М., 1967.
6. Рыков А. И. Избранные произведения. – М., 1990.
7. Советское общество: возникновение, развитие, исторический финал. / Под общ. ред. Ю. Н. Афанасьева. В 2-х томах. Т. 1. От вооруженного восстания в Петрограде до второй сверхдержавы мира. – М., 1997.
8. Старцев В. И. Крах керенщины. – Л., 1982.
9. Троцкий Л. Д. 1917-й год. Т. 3. – М., 1924.
10. Троцкий Л. Д. Моя жизнь. В. 2-х томах. – М., 1990.
11. Трукан Г. А. Путь к тоталитаризму: 1917–1929 гг. М., 1994.
12. Фельштинский Ю. Крушение мировой революции: Брестский мир. – М., 1992.
13. Хлевнюк О. В. Политбюро: механизмы политической власти в 30-е годы. – М., 1996.
14. Улам А. Большевики. – М., 2004.
15. Цакунов С. В. В лабиринте доктрин. Из опыта разработки экономического курса страны в 1920-е годы. – М., 1994.
16. Шишкин В. А. Власть, политика, экономика: послереволюционная Россия (1917–1928). СПб, 1997.
17. Шишкин В. А. Становление внешней политики послереволюционной России (1917–1930 годы) и капиталистический мир: от революционного «западничества» к «национал-большевизму». – СПб, 2002.
18. Шпотов Б. М. Американский бизнес и Советский Союз в 1920 – 1930-е годы. Лабиринты экономического сотрудничества. – М., 2013.

13. Інформаційні ресурси

Телевізор, DVD-проектор, діапроектор, CD, DVD, кінофільми.

Питання до контрольної роботи

1. Класифікація політичних партій Росії за спрямуванням та їхня позиція після Лютневої революції.
2. Альтернативи суспільного розвитку країни в 1917 р.
3. Склади Тимчасового уряду, їхня характеристика.
4. Розробка В. І. Леніним варіантів плану приходу більшовиків до влади
5. Встановлення влади Рад на місцях.
6. коаліція більшовиків з лівими есерами. Утворення і діяльність радянського коаліційного уряду.
7. Розробка В. І. Леніним варіантів плану приходу більшовиків до влади
8. Встановлення влади Рад на місцях.
9. Коаліція більшовиків з лівими есерами. утворення і діяльність радянського коаліційного уряду.
10. Установчі збори.
11. Об'єднувчий рух Рад.
12. Вихід Радянської Росії з війни. Брестський мир.
13. Революція як ідеологема.
14. Утворення Тимчасового уряду. Його зовнішня і внутрішня політика.
15. Прихід більшовиків до влади.
16. Створення Раднаркому. Його внутрішня і зовнішня політика.
17. Комітети бідноти як надзвичайні органи диктатури пролетаріату на селі.
18. Розробка та основні положення першої радянської конституції.

Питання

з курсу “Історія радянської держави”
для студентів 3 курсу денного відділення (5 семестр)

1. Революція як ідеологема.
2. Характеристика політичних партій Росії в 1917 р.
3. Виникнення Рад в країні в 1917 р.
4. Виникнення і діяльність Тимчасового уряду.
5. Політика Рад з основних питань життя країни в березні-червні 1917 р.
6. Політика Тимчасового уряду з основних питань життя країни в березні-червні 1917р.
7. Формування коаліційного Тимчасового уряду.
8. Липнева політична криза 1917 р. в країні.
9. Сучасні точки зору на жовтень 1917 р.
10. Історія скликання і робота Установчих зборів.
11. Громадянська війна в Росії: Виникнення, ескалація.
12. Періодизація громадянської війни в Росії.
13. Питання про винних в громадянській війні.
14. Питання про початок громадянської війни в Росії.
15. Більшовики в громадянській війні.
16. Повстанський рух в громадянській війні.
17. Зародження білого руху.
18. Сучасні точки зору на громадянську війну в Росії.
19. Хронологія громадянської війни в працях сучасних закордонних істориків.
20. Білий терор у громадянській війні.
21. Перехід радянської країни від громадянської війни до громадянського миру.
22. Захоплення влади більшовиками в Петрограді і інших центрах країни.
23. Політика радянської влади щодо церкви та релігії.
24. Продовольча розкладка – важлива складова “воєнного комунізму”.
25. Червоний терор в роки громадянської війни.
26. Брестський мир та його наслідки для країни.
27. Альтернативи суспільного розвитку країни восени 1917 р.
28. Встановлення продовольчої диктатури в країні.
29. Характеристика складів Тимчасового уряду.
30. “Воєнний комунізм”: політика, практика, ідеологія.
31. Етапи складання політики “воєнного комунізму”.
32. Воєнно-комуністична ідеологія.
33. Мілітаризація праці в країні під час громадянської війни.
34. Суспільно-політична криза в країні наприкінці 1920 – на початку 1921 р.
35. Перехід до НЕПу.
36. Складові Нової економічної політики.
37. НЕП і боротьба альтернатив.
38. НЕП і кризи в країні.
39. Згорання НЕПУ та його наслідки.
40. Виникнення СРСР.

- 41.Більшовики і національне питання.
- 42.Більшовики і аграрно-селянське питання.
- 43.Зовнішня політика країни в 20-ті рр.
- 44.Здійснення т. з. “культурної революції”.
- 45.Культура в країні в 20- ті рр.
- 46.Внутрішня політика Раднаркому в кінці 1917 – I пол. 1918 р.
- 47.Зовнішня політика Раднаркому в кінці 1917 – I пол. 1918 рр.
- 48.Формування і діяльність радянського коаліційного уряду.
- 49.Культура російського зарубіжжя.
- 50.Здійснення форсованої індустріалізації: методи, джерела фінансування, "ціна" та результати.
- 51.Здійснення примусової колективізації сільського господарства.
- 52.Голодомор 1931-1933 рр.:причини та наслідки.
- 53.Терор та репресії 30-х років та їх наслідки.
- 54.Радянсько-фінська війна.
- 55.Зовнішня політика СРСР у 30-ті роки.
- 56.Лютнева революція 1917 р.: причини та перебіг подій.
- 57.Наслідки громадянської війни в Росії.
- 58.Особливості радянської модернізації кінця 1920-х - поч. 1940-х рр.